



ՌՈՒՄ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Իրավունքի ինստիտուտ

Քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության իրավունքի ամբիոն

Ուղղություն 042101.007 «Իրավագիտություն»

Մագիստրոսական կրթական ծրագիր 042101.04.07 «Քրեական իրավունք և դատավարություն»

**Մագիստրատուրայի ընդունելության քննության հարցաշար
2026-2027 ուսումնական տարի (առկա/հեռակա)**

Քրեական իրավունք (ընդհանուր մաս)

1. Քրեական օրենքի հասկացությունը, հատկանիշները և նշանակությունը:
2. Քրեական օրենքի գործողությունը տարածքում և ժամանակի ընթացքում:
3. Քրեական օրենքի մեկնաբանությունը: Անալոգիան ՀՀ քրեական իրավունքում:
4. Հանցանքի հասկացությունը ՀՀ քրեական օրենսգրքի կոնստեքստում:
5. Միալը քրեական իրավունքում և դրա նշանակությունը:
6. Հանցագործության նախապատրաստման և հանցափորձի համար քրեական պատասխանատվության հիմքերը և դրանց պատժելիությունը:
7. Անհրաժեշտ պաշտպանություն: Անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցում:
8. Հիմնավորված ռիսկ, սպորտային ռիսկ:
9. Հանցակցության հասկացությունը, հանցակիցների տեսակները:
10. Հանցակիցների պատասխանատվության հիմքերը և սահմանները:
11. Քրեական պատժի հասկացությունը և նպատակները:
12. Քրեական պատասխանատվությունից և պատժից ազատելը:
13. Պատիժը մեղմացնող և ծանրացնող հանգամանքները:
14. Հանցագործությունների համակցության հասկացությունը և տեսակները:

Քրեական իրավունք (Հատուկ մաս)

1. Սպանության հասկացությունը և տեսակները:
2. Առողջության դեմ ուղղված հանցագործությունների հասկացությունը և ընդհանուր բնութագիրը:
3. Սեքսուալ բնույթի բռնի գործողությունները քրեաիրավական նորմի վերլուծություն:
4. Մարդու և քաղաքացու սահմանադրական իրավունքների և ազատությունների դեմ ուղղված հանցագործությունների հասկացությունը և տեսակները:
5. Սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների տեսակները:
6. Խարդախություն. հասկացությունը, հանցակազմը:
7. Տնտեսական գործունեությանտուրտում հանցագործությունների հասկացությունը և ընդհանուր բնութագիրը:
8. Հանցավոր ճանապարհով ստացված գույք ձեռք բերելը, իրացնելը կամ իրացմանն աջակցելը՝ հասկացությունը, հանցակազմը:
9. Համակարգչային տվյալների անվտանգության դեմ ուղղված հանցագործությունների ընդհանուր բնութագիրը:
10. Հասարակական բարոյականության դեմ ուղղված հանցագործությունները: Հասկացությունը, տեսակները: Շրջակա միջավայրի անվտանգության դեմ ուղղված հանցագործությունների տեսակները:
11. Արդարադատության իրականացմանը կամ գործի քննությանը միջամտելը:
12. Պաշտոնատար անձի օրինական ծառայողական կամ քաղաքական գործունեությանը միջամտելը:
13. Պետական դավաճանությունը, լրտեսությունը: Հասկացությունը և հանցակազմերը:
14. Գեներցիդը և էկոցիդը: Հասկացությունը, հանցակազմերը:

Քրեաբանություն (Կրիմինոլոգիա)

1. Քրեաբանության հասկացությունը և համակարգը:
2. Հանցավորության պատճառների և պայմանների դասակարգումը:
3. Սոցիոլոգիական մեթոդները քրեաբանությունում:
4. Լատենտային հանցավորությունը, մակարդակը, կառուցվածքը և բացահայտման մեթոդները:
5. Հանցավորության առանձնահատկությունները Հայաստանի Հանրապետությունում:
6. Հանցագործի անհատականության սոցիալ-դեմոգրաֆիկական բնութագիրը:
7. Կանանց հանցավորության առանձնահատկությունները:
8. Տնտեսական ճգնաժամը որպես հանցավորության պայման:

9. Անչափահասների հանցավորության կախարգելման հիմնական ուղղությունները:
10. Հանցագործությունների կանխարգելման հիմնական ուղղությունները:

Քրեակատարողական իրավունք

1. Քրեակատարողական իրավունքի նորմերի հասկացությունը, տեսակներն ու կառուցվածքը:
2. Քրեակատարողական իրավունքի հասկացությունը, առարկան և սկզբունքները:
3. Պատիժը կրող անձանց իրավական վիճակի հասկացությունը և բովանդակությունը:
4. Պատիժը իրականացնող հիմնարկների համակարգը և մարմինները:
5. Վերահսկողությունը և հսկողությունը պատիժները կատարելու նկատմամբ:
6. Էլեկտրոնային հսկողություն:
7. Ազատազրկման կատարման պայմանները պատիժը իարականացնող հիմնարկներում:
8. Դատապարտյալի աշխատանքի և կրթության իրավունքի ապահովումը:
9. Անվտանգության միջոցների կիրառման կարգն ու պայմանները:
10. Պրոբացիայի ծառայության նպատակները և խնդիրները:

Քրեական դատավարության իրավունք

1. Քրեական դատավարության իրավունքի աղբյուրները:
2. Քրեական դատավարության սկզբունքները:
3. Քրեական դատավարությանը մասնակցող անձինք:
4. Քննչական գործողությունների հասկացությունը և տեսակները:
5. Գաղտնի քննաչական գործողությունների իրականացման հիմքերը:
6. Ապացույցները քրեական դատավարությունում և դրանց տեսակները:
7. Խափանման միջոցների հասկացությունը և տեսակները:
8. Մինչդատական փուլերը դատավարությունում:
9. Ջերբակալման իրավաչափության պայմանները:
10. Քրեական գործի հարուցում:
11. Դատական երաշխիքները մինչդատական վարույթում:
12. Մեղադրական եզրակացություն կազմելը և գործը դատարան ուղարկելը:
13. Դատավարական հարկադրանքի միջոցները:
14. Դատաքննության հասկացությունը և փուլերը:
15. Դատական վերանայման կառուցակարգերը:

Կրիմինալիստիկա (Քրեագիտություն)

1. Քրեական գործերի նախաքննությունում դատական փորձաքննությունների հասկացությունը և դերը: դատական փորձաքննությունների տեսակները:

2. Փորձագետի եզրակացությունը և դրա գնահատումը դատաքննչական մարմինների կողմից:

3. Կրիմտեխնիկական և դրա օգտագործման հիմնական ձևերը:

4. Քրեագիտական փորձաքննությունների հասկացությունը և տեսակները:

5. Համալիր, լրացուցիչ և կրկնական փորձաքննության հասկացությունը:

6. Քննչական տակտիկայի հասկացությունը, առարկան, և խնդիրները:

Քրեաբանության համակարգում քննչական տակտիկայի տեղը:

7. Քննչական վարկածի հասկացությունը որպես նախաքննության պլանավորման էլեմենտ;

8. Քննչական տեղազննության հասկացությունը և դրա տեսակները:

9. Ճանաչման ներկայացնելու խնդիրները և տեսակները;

10. Ճանաչմանը մասնակցող անձինք: Ճանաչման ներկայացնելու նախապատրաստման փուլը:

11. Քննչական տակտիկայի հասկացությունը, առարկան, և խնդիրները:

Քրեաբանության համակարգում քննչական տակտիկայի տեղը:

12. Քննչական վարկածի հասկացությունը որպես նախաքննության պլանավորման էլեմենտ;

13. Քննչական տեղազննության հասկացությունը և դրա տեսակները:

14. Ճանաչման ներկայացնելու խնդիրները և տեսակները;

15. Ճանաչմանը մասնակցող անձինք: Ճանաչման ներկայացնելու նախապատրաստման փուլը:

Գրականության ցանկ

Հիմնական գրականություն

1. Ղամբարյան Ա., Ղազարյան Ա., Թադևոսյան Ա. Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն (օրենսդրությունը, սկզբունքները և սուբյեկտները): Գիտագործնական ձեռնարկ / Գիտ. խմբ. Ա. Ղամբարյան. Եր.: Տիգրան Մեծ, 2024. - 584 էջ:
2. Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատի 2020 թվականի որոշումների ընտրանի. – Եր.: «Զանգակ» հրատ., 2022. Հ. XII. – 922 էջ:
3. Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու /Կազմ՝ Ա. Աբրահամյան, Է. Ավագյան, Ժ. Ստեփանյան. – Եր.: Եդիթ Պրինտ, 2019.
4. Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն. Հատուկ մաս./ - 4-րդ հրատ. Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2019. 960 էջ:
5. Գազիկ Ղազինյան, Արա Գաբուզյան, Տաթևիկ Սուջյան Անչափահասների հանցավորության կանխարգելման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում: ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2020. 272 էջ:
6. Արթուր Ղամբարյան. Արտակ Ղազարյան Քննչական ենթակայությունը և ընդդատություն (գիտագործնական մեկնաբանություններ), Եր.: «Մազադաթ», 2023. 240 էջ:
7. Արթուր Ղամբարյան ՀՀ քրեական դատավարության իրավունքի զարգացումը Օրենսգրքին հակառակ // ՀՀ Սահմանադրական դատարանի տեղեկագիր No 1 (105), 2022, էջեր 19-70:
8. Արթուր Ղամբարյան Քրեական վարույթ նախաձեռնելը (գիտագործնական մեկնաբանություններ): Եր., 2022:
9. Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու/Կազմ՝ Ա. Աբրահամյան, Է. Ավագյան, Ժ. Ստեփանյան. – Եր.: Եդիթ Պրինտ, 2018. Հ. IV Մ. I– 596 էջ.
10. Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու– Եր.: Վճռաբեկ դատարան, 2017. Հ. VIII /Կազմ՝ Ա. Դանիելյան, Ա. Հովհաննիսյան, Ժ. Ստեփանյան – 816 էջ.
11. Уголовное право. Общая часть : учебник для вузов / В. В. Векленко [и др.] ; под общей редакцией В. В. Векленко. — 3-е изд. — Москва : Издательство Юрайт, 2023. — 512 с.
12. Актуальные проблемы Общей части уголовного права: учебник / отв. ред. И.А. Подройкина, И.А. Фаргиев. – Москва: Проспект, 2019. – 544 с.
13. Актуальные проблемы уголовного права. Особенная часть. Учебное пособие: изд-во «Юрайт», под ред. А.С. Рубцова, 2018 — 118 с.

14. Արա Գաբրուզյան Հանցավոր վարքագծի մոտիվացիա | Հեղինակային հրատ., Երևան, 2017, 96 էջ (Էլեկտրոնային գիրք)
15. Քրեաբանություն: Զ.Մ. Գասպարյան, Կ.Ռ. Թումանյան– Եր.: ՄՈՒՂՆԻ, 2016 – 172 էջ:
16. Ս.Ս. Ավետիսյան - Պետության, հասարակության և անձի պաշտպանման հիմնախնդիրները- Եր.: «Զանգակ», 2016 – 792 էջ.
17. Проблемы уголовно-правовой охраны личности, общества и государства: Избранные труды. / Аветисян С.С.- Եր.: Зангак, 2016.- 792 с.
18. Քրեական դատավարության պարզեցման հիմնախնդիրները: Գիտագործնական ձեռնարկ / Հեղ. խումբ: Գիտ. խմբ.՝ Ա. Ղամբարյան.-Եր.: «Աստղիկ գրատուն», 2011.- 276 էջ:
19. Цагикян С.Ш. Противодействие коррупции в Армении. СПб.: «Антарес», 2006. – 296 с.
20. Ղազինյան Գ.Ս. Քրեական դատավարության իրավունք: Տիգրան Մեծ, Երևան, 2006, 416 էջ:
21. Аверьянова Т.В. Криминалистика: учебник – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма: ИНФРА-М, 2016. – 928 с.
22. Безлепкин Б.Т. Уголовный процесс России: 2-е изд., перераб. и доп. - М.: 2004. — 480 с.
23. Марковичева Е.В. Ювенальное уголовное судопроизводство. Модели, функции, принципы: монография. - М.: Юнити-Дана, 2010. - 271 с.
24. Оперативно-розыскная деятельность: учебник / под общей ред. К.К. Горяинова, В.С. Овчинского, А.Ю. Шумилова. – М.: ИНФРА М, 2002. – 794 с.
25. Пиголкин И.Ю. Судебная медицина: Учебник 3-е издание. – Москва: Изд-во «ГЭОТАР-Медиа», 2012. – 496 с.
15. Ա. Ղամբարյան, Տ. Պողոսյան, Դատական քննության արագացված կարգը ՀՀ քրեական դատավարությունում, Մենագրություններ.: «Ֆենոմեն» հրատ, 2008, 108 էջ:
16. Ա. Հովսեփյան, Վ. Շահինյան, Ա. Ղամբարյան Մինչդատական վարույթի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարությունում, Գիտագործնական ձեռնարկ, Եր.: «ԵՂՀ», հրատ., 2009, 286 էջ:
17. Ա. Ղամբարյան, Քրեական դատավարության պարզեցման հիմնախնդիրները, Գիտագործնական ձեռնարկ, Եր.: Վարդ Հրատ, 2011, 276 էջ:
18. Ա. Ղամբարյան, Կ. Բիշարյան, ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի հայեցակարգային առանձին դրույթներին քրեական դատավարության օրենսգրքի նախագծի ընդհանուր մասի տեսագործնական վերլուծություն, Գիտագործնական ձեռնարկ, Եր.: ՎարդՀրատ, 2012, 220 էջ:

19. Ա. Հովսեփյան, Ա. Թամազյան, Ա. Ղամբարյան, Վ. Շահնազարյան, Քրեական վարույթի հանրային մասնակիցների փոխհարաբերությունները, Քրեական վարույթի հանրային մասնակիցների փոխհարաբերությունները, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր.: Աստղիկհրատ, 2015, 140 էջ:

20. Ա. Ղամբարյան, Դատական ակտերի բողոքարկումը ժամանակակից քրեական դատավարությունում, Մենագրություն, Երևան, Հրատ. «Լուսարաց», 2017, 113 էջ:

21. А.Гамбарян, Судебное депонирование показаний в современном уголовном процессе. Монография Науч. ред. д.ю.н., проф. С. С. Аветисян.М.: Изд. Юрлитинформ. 2016, 160 С.

Լրացուցիչ գրականություն

1. Криминология в 2 т. Общая часть : учебник для вузов / Ю. С. Жариков, В. П. Ревин, В. Д. Малков, В. В. Ревина. — 2-е изд. — Москва : Издательство Юрайт, 2023. — 242 с.
2. Цагикян С.Ш. Основы противодействия коррупции: учебно-методический комплекс. – Ер.: Изд-во РАУ, 2009. – 63 с.
3. М. Гаспарян, К.Р. Туманян. Криминология – Ер.: Изд-во МУГНИ, 2016 – 172с.
4. Зубарев, С. М. Уголовно-исполнительное право : краткий курс лекций /— 8-е изд., перераб. и доп. — М. : Издательство Юрайт, 2016. — 186 с.
5. “Уголовное право России и Армении”, отв. Ред С.С. Аветисян, А.И. Чучаев. Москва 2014 г.

Նորմատիվ-իրավական ակտեր

1. ՀՀ քրեական օրենսգիրք (Ընդունված է: 05.05.2021, Ուժի մեջ է: 01.07.2022):
2. ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգիրք (Ընդունված է: 30.06.2021, Ուժի մեջ է: 01.07.2022):
3. ՀՀ քրեակատարողական օրենսգիրք (Ընդունված է: 15.06.2022, Ուժի մեջ է: 01.07.2022):

**Մագիստրատուրայի ընդունելության քննության
«Իրավունքի տեսություն» առարկայի հարցաշար
(նախատեսված առանց բազային իրավաբանական կրթության անձանց համար)**

1. Մարդու հիմնական իրավունքների հասկացությունը
2. Մարդու հիմնական իրավունքների դասակարգումը
3. Մարդու ազատությունների և իրավունքների սահմանափակումները
4. Լեգիստական (պոզիտիվիստական) իրավաբանականությունը
5. Իրավաբանական իրավաբանականությունը
6. Սոցիոլոգիական իրավաբանականությունը
7. Իրավունքի հասկացությունը և հատկանիշները: Ինտեգրատիվ իրավաբանականություն
8. Իրավունքի սկզբունքները. հասկացությունը, նշանակությունը և տեսակները
9. Իրավունքի աղբյուրի հասկացությունը և տեսակները
10. Նորմատիվ իրավական ակտ
11. Նորմատիվ պայմանագիր
12. Դատական նախադեպ
13. Իրավունքի և բարոյականության հարաբերակցությունը
14. Իրավական նորմի հասկացությունը և հատկանիշները
15. Իրավական նորմի կառուցվածքը
16. Իրավական նորմի տեսակները
17. Իրավունքի համակարգի հասկացությունը եւ տարրերը
18. Հանրային եւ մասնավոր իրավունք
19. Իրավահարաբերության հասկացությունը և հատկանիշները
20. Իրավահարաբերության տեսակները
21. Իրավահարաբերության սուբյեկտ: Իրավասուբյեկտություն
22. Իրավահարաբերության օբյեկտ
23. Իրավահարաբերության բովանդակությունը
24. Իրավաբանական փաստի հասկացությունը և տեսակները
25. Իրավական կանխավարկածներ (պրեզումպցիաներ) և հնարանքներ (ֆիկցիաներ)
26. Իրավաբանական վարույթի հասկացությունը եւ հատկանիշները
27. Իրավաբանական վարույթի տեսակները
28. Իրավական կարգավորման հասկացությունը, տեսակները եւ փուլերը
29. Իրավական կարգավորումը որպես իրավական ներգործության հիմնական ձև
30. Իրավական կարգավորման առարկայի հասկացությունը եւ կառուցվածքը
31. Իրավական կարգավորման մեթոդները եւ եղանակները
32. Իրավաստեղծ գործունեության հասկացությունը և սկզբունքները
33. Իրավաստեղծ գործունեության փուլերը
34. Իրավունքի իրացման հասկացությունը և ձևերը
35. Իրավակիրառման հասկացությունը, հատկանիշները
36. Իրավակիրառման տեսակները
37. Իրավակիրառման փուլերը և իրավակիրառ ակտերը
38. Իրավունքի մեկնաբանման տեսակները

39. Իրավունքի մեկնաբանման միջոցները (եղանակները)
40. Իրավական վարքագծի հասկացությունը եւ տեսակները
41. Իրավաչափ վարքագծի հասկացությունը եւ տեսակները
42. Իրավախախտման հասկացությունը, կազմը եւ տեսակները
43. Իրավունքի չարաշահում եւ օբյեկտիվորեն հակաիրավական վարքագիծ
44. Իրավաբանական պատասխանատվության հասկացությունը, հատկանիշները եւ նպատակները
45. Իրավաբանական պատասխանատվության սկզբունքները
46. Իրավաբանական պատասխանատվության տեսակները
47. Իրավական համակարգերի դասակարգումը

Գրականության ցանկ Հիմնական գրականության ցանկ

1. Теория государства и права/ Учебное пособие/ Коллектив авторов под редакцией А.Гамбаряна и М.Мурадяна Ер. Изд. “Лусабац”, 2016
2. Марченко М.Н. Теория государства и права. Учебник. 2-е издание, переработанное и дополненное. М. Издательство: [Проспект](#), 2012 г.
3. Теория государства и права. Учебник. Коллектив авторов, отв. ред. А.В. Малько. 4-е изд., М.: КНОРУС, 2012
4. [Теория государства и права](#). Морозова Л.А Учебник. 4-е изд., перераб. и доп. М., 2010

Լրացուցիչ գրականության ցանկ

1. Гамбарян А.С., Авоян К. Отказ от субъективного права и условия его закономерности.// Законность. N 91.2016, с. 23-33.(на армянском языке)
2. Гамбарян А. С., Даллакян Л. Г. Применение правовой доктрины в судебной практике: перспективы правового регулирования. Актуальные проблемы совершенствования законодательства и правоприменения: материалы V международной научно-практической конференции. г. Уфа, 2016, с. 22-25
4. Гамбарян А. С. Даллакян Л. Г. Нормативный договор в системе источников права.//Судебная власть, N 7/120, 2009, с. 21-26
5. Толкование норм права: учебно-практ. пособие / А.В. Смирнов, А.Г. Манукян. – М.: Проспект, 2008.
Общая теория государства и права. Академический курс в трех томах. Ответственный редактор М.Н. Марченко.М., 2007
6. Теория государства и права. Под ред. Пиголкина А.С. М., 2006.
7. Байтин М.И. Сущность права М., изд. “Право и государство”, 2005
8. Теория государства и права. Черданцев А.Ф., Учебник М.: Юрайт-М, 2002.
9. Проблемы общей теории права и государства. Учебник под общей редакцией академика В.С. Нерсесянца.М.,2002
12. Марченко М.Н. Правовые системы современного мира. Учебник-пособие. М.,2008

Նորմատիվ- իրավական ակտեր

1. Всеобщая декларация прав человека. (принята 10.12.1948 Генеральной Ассамблеей ООН)
2. Конвенция о защите прав человека и основных свобод.(заключена в г. Риме 04.11.1950) (с изм. и доп. от 11.05.1994)
3. Международный пакт о гражданских и политических правах. (принят [резолуцией 2200 А](#) [\(XXI\)](#) Генеральной Ассамблеи от 16 декабря 1966 года)
4. Международный пакт об экономических, социальных и культурных правах. Принят [резолуцией 2200 А \(XXI\)](#) Генеральной Ассамблеи от 16 декабря 1966 года
5. Конституция Российской Федерации. (принята 12 декабря 1993 года).
6. Конституция Республики Армения (от 6 декабря 2015 года)
7. Закон Республики Армения «О правовых актах» (принят 03.04.2002)
8. Судебный Кодекс Республики Армения(принят 21.02.2007).

Քրեական իրավունքի և քրեական
դատավարության իրավունքի ամբիոնի վարիչ

Ի.Գ.Թ. Դոցենտ

3. 467.

Ն.Յու. Զոհրաբյան